

Nicolae Dan FRUNTELATĂ

Vara Căpcăunului

editie on-line www.cartesiarte.ro

.....

IARNA ȘI DEMOCRAȚIA ÎN ȘALVARI

... Iată că vreau să vă povestesc în trei zile, câte ceva din amintirile mele despre iarna lui 1989, iarna de grație dintre **socialismul multilateral dezvoltat și capitalismul sălbatic**. O să reiau începutul unei cărți care se numea **Turnesol '89**. Adică, trecând de la chimie la viață, proba turnesolului aplicată oamenilor de dinainte și după 1989. **Caietul iernii interzise și al primilor ani democrați** N-o să vă spun cine a tras în noi după 22. Nu știu sau știu foarte bine, așa cum nu știți sau știți foarte bine și voi. N-o să mă lansez în discuția tematică pentru simpozioane uriașe cu bufet rece, bine garnisit, unde se dezbate dacă a fost revoluție, lovitură de stat sau pur și simplu, deranj. O să vă transcriu, doar, câteva din zilele jurnalului acelei ierni. De ce câteva? Pentru că, despre o perioadă atât de ciudată, când simți că ai trăit sub o magie (neagră, albă, cine știe) ori sub intoxicare totală, nu e bine să spui multe cuvinte. Chiar dacă le ai, chiar dacă le-ai pus pe o foaie și n-ai avea altceva de făcut decât să le transcrii. 162 NICOLAE DAN FRUNTELATĂ Nu din cauza fricii, nu din cauza lehamitei. E ceva mai presus de ele. Am zis magie, așa că mulțumiți-vă cu asta... Așadar...

Dec. 1989, 23-24 Am învățat la Universitatea, pe Edgar Quinet intram către amfi teatrele Odobescu și Bălcescu. Azi am fost acolo. Lângă zid erau lumânări, sticle cu șampanie, pâini albe. Un praznic pentru oamenii tineri, îngrozitor de tineri, care muriseră fără nici o vină, pe caldarâm. Geamuri pe jos, mașini zdrobite. Sus, pe acoperișuri, teroriști care trăgeau în oameni. Inimaginabil! Ce creier bolnav a putut să transforme Bucureștiul într-un Beirut în numai câteva zile? Ce monstru a putut să se închidă între pereții unui trup de om ca să explodeze așa, într-o baltă de sânge omenesc? Cine ne-a mințit, ne minte și ne strică viețile? Cât va trebui să treacă pentru ca orașul acesta, toate orașele și toate satele să-și spele privirea de coșmarul trăit în aceste zile? O eternitate. Câte generații o avea eternitatea asta? N-o să mai pot trece pe la Universitate multă vreme. Acolo nu e o piață, ci un mormânt al oamenilor tineri. Acolo e mormântul tinereții mele și al multora ca mine.

24, 25 decembrie și celelalte Prima revoluție din istorie condusă de la Radio și TV. Stăm toți, înnebuniți, siderați și vedem cum lucrează revoluția.

La televizor se perindă o lume pestriță. Exemplu – Ștefan Iordache și Doina Cornea, soldați, popor. Întrebări: un militar de la Râmnicu Vâlcea povestește:

„Am fost duși către Timișoara, dar la Arad ni s-a ordonat să venim înapoi”. În București:

„Am fost duși la Universitate dar nu s-a tras nici un glonț. Ni s-a ordonat să ne întoarcem în cazărmi”.

Discuție la TV: Doina Cernea, Dumitru Mazilu, Silviu Brucan. Doina Cernea:

„Eu nu-i cunosc pe mulți dintre cei care fac parte din Consiliu. Nu-l cunosc pe dl. Iliescu, dar dacă prietenii mei îmi spun că e un om bun, îi cred. Vă rog, vă implor nu vă apucați acum de răfuiele și de lupta pentru putere. Gândiți-vă la copiii care au murit. Dacă nu va fi așa, eu mă voi retrage și voi intra din nou în opoziție. Dragi copii, nu mai ieșiți pe stradă, nu e nevoie să mai muriți. Dați-i timp Consiliului Salvării să pună ordine.” Silviu Brucan o întrerupe dând-o afară din studio pe regizoarea Olimpia Arghir, care voia să spună ceva

„**N-avem timp de asta, și așa au fost zilele astea la TV o serie de nechemăți care și-au făcut platforma lor.**”

În altă zi, tot la TV, profesorul **Eugen Simion**: „**Nu-i adevărat că în perioada trecută cultura română n-a realizat nimic, că trebuie să o luăm de la zero. Noi am lucrat, nu este un hiatus. Literatura română s-a scris în țară și în țară trebuie să continuăm și să discernem.**”

Fiica mea, Anda, studentă în primul an la Filologie e chemată la facultate. Adună conservele din casă, cumpără pâine, o duce la Universitate pe străzi pline de spaimă și zvonuri. Seara îmi povestește că au făcut o echipă și s-au dus în Piața Palatului și la Ateneu să ducă de mâncare la soldați. Grupul era condus de un coleg de-al lor care i-a învățat pe toți să se trântescă la pământ când se trage. Au umblat pe străzi ca niște țințe vii, iar când au ajuns la „obiectiv” un ofițer le-a spus să se ducă naibii acasă că soldații au mâncare și tot ce le trebuie și ei pot oricând să moară prostește pe stradă. Colegul Andei, Florin, le-a povestit cum a mers o zi pe o salvare care aduna morți și răniți și-i ducea la Urgență. În Piața Romană s-a pus un brad cu lumânări și daruri pentru suflul etel celor împușcați. Pe o panglică scrie: „De Crăciun ne-am luat rația de libertate!” Oare?!? Agenția spaniolă de presă EFE transmite o știre mai chisnovată: „Circulă informații că mișcarea revoluționară din România a fost sprijinită de Israel, România fi ind singurul stat din Est care a păstrat legături diplomatice cu Israelul după războiul arabo-israelian.” „Taniug”, agenția iugoslavă care s-a ilustrat în zilele revoluției de la Timișoara prin tot felul de știri cu fi til mai lung sau mai scurt, transmite: „**Reprezentanții noii puteri din România, îmbrăcați în uniforme militare, au afirmat la Belgrad că U.R.S.S. a declarat că va interveni în România dacă această țară va suferi o altă intervenție militară străină.**” Note din timpul transmisiei procesului de la Târgoviște al soților Ceaușescu (25 decembrie): – Președintele completului: „**Țăranii care vin de la Caracal, de la distanță, după pâine. Cum ați înfometat poporul?**” Apoi: „**Am văzut la televizor vila fi icei dvs.**” Elena Ceaușescu: „**Extraordinar. N-am avut nimic cumpărat. Nimeni n-a avut vreo vilă.**” Nicolae Ceaușescu: „**Nu există nici un cont al nimănu!**” (a propos de conturile din Elveția). Nicolae Ceaușescu: „**Cine e acest Consiliu de salvare națională?**” E.C.: „**Ce genocid? Acesta e nebun!**” E.C.: „**Teroriștii, vorbesc pe-aici oamenii că sunt ai Securității.**” E.C.: „**Și poporul e poporul nostru, nu trădăm noi poporul.**” Președintele completului: „**V-ați dus la ayatolah să-i închinați un ultim omagiu. Erați la fel ca el, că v-ați omorât poporul. Regele Mihai a avut mai multă demnitate decât dumneavoastră. Ați fi făcut mai dacă ați fi rămas acolo, în străinătate. Ați trăit cu străinii, cu ei trebuia să rămâneți!**” N.C.: „**Nu sunt inculpat, sînt președintele României și comandantul suprem al armatei și cu asta am terminat.**” Apoi gloanțe. Parcă aș fi privit un fi lm. Dar nu un fi lm românesc. Ce grabă, ce forță, ce improvizație! Peste două zile o masă rotundă la TVR cu participanți la ocuparea Comitetului Central. „**Când noi luptam, la TV apăreau actori. Nu mi s-a**

părut corect.” „După șapte zile ni s-a spus să plecăm de la C.C. pentru că vine armata. N-a fost corect.”

Trece, speriat și umil, Anul Nou. La TV, Ion Iliescu atrage atenția asupra necesității neamestecului consiliilor frontului în activitatea economică. De această activitate răspund conducerile administrative. Ele pot fi revocate numai de foruri guvernamentale. Principii. Mass media oferă cifrele reale ale producției de cereale, carne, etc. ideea este că s-a moștenit o situație foarte grea. Vizita lui Șevardnadze, ministrul de externe al U.R.S.S. care afi rmă: „U.R.S.S. va recunoaște **orice** formă de putere aleasă de români.” Apoi: „Am amânat temporar importurile de produse alimentare din România. Deși noi înșine avem probleme grele, vom livra corect cantitățile de energie, materii prime, gaze.” Mă înduioșează această declarație! Câtă înțelegere, câtă omenie! **Balșaia omenia** de la **balșaia sila**, adică de la o mare putere. Îmi aduc aminte de comerțul fructuos pe care îl făceam cu ei prin anii '50: **noi le dădeam grâul și ei ne luau petrolul. Doamne, Doamne, ce parșivenie e și istoria asta!** Între timp, presa democrată se organizează de zor: „Adevărul”, fi rmă de Sărindar, fost „Scânteia”, e gestionat de un comitet condus de Costel Stănescu. Fost coleg al meu la „Scânteia tineretului” (eu – redactor șef, el – unul dintre adjuncți). La „Scânteia tineretului”, azi „Timpul liber” a preluat frâiele Fane Mitroi. La „Rompres” (fost Agerpres) vine Neagu Udroi. La „România liberă” (fost „România liberă”) – Toni Uncu și P.M. Băcanu. Astăzi, fata mea cea mare mi-a spus-o direct: „**Dacă ăștia de la serviciu (lucrează la Muzeul Literaturii Române, un fel de <<personal cu studii medii>>, a dat astă toamnă la medicină și a fost a doua sub linie) vor să se ia de mine, au de ce.**” Începe să aibă complexe că e „fi ica lui cutare”. Eu am fost redactor șef la „Luceafărul” și membru supleant al C.C. al P.C.R. Are dreptate. Am fost, împreună cu D.R. Popescu, George Bălăiță, Titus Popovici, Domokos Geza, membri în organismul suprem care hotăra politica țării (hotăra pe naiba!) și avea nevoie și de câțiva scriitori pentru asta. Vă spun cinstit că nu cred că am avut vreodată avantajele pe care le are ultimul deputat dintr-un partid de opoziție de azi.

Dar, mă rog, fusese revoluție, era nevoie de ținte, în mulți oameni fi erbea mânia democratică, întrebarea lui Băcanu, unicul justițiar de la „România Liberă” care făcuse pasul uriaș de la Fapt divers la Fapt național: „**ce-ai făcut în ultimii cinci ani?**” producea infarcturi.

Fiica mea are dreptate. Trebuie să mă gândesc la o soluție. O barcă e bună până intră în ea prima picătură de apă. Restul e iluzie.

Zilele astea m-au sunat: nea Stelică, prietenul meu tâmplarul, Sandu Stănescu, George Țârnea, Iulică Neacșu, Nelu Cucu. Și nu pot să uit, nu voi uita că, în ajunul Crăciunului, când Bucureștiul era Beirut, a venit la ușa mea Sorin Postolache cu un brăduț pentru fetele mele. Ce sufl et teribil, nici nu pot spune vreun cuvânt despre asta. E frig, e foarte frig. Adevărul e că nu credeam că în jurul meu trăiesc atâtea giruete. Toți au dreptul să se bucure cu adevărat că sunt liberi și pot să se gândească serios la viața lor. Cred, însă, că extrem de puțini au dreptul să se bată cu pumnul în piept. Și, Doamne, câți o fac! E o vânătoare de cuvinte și de merite care frizează ridicolul, comedia cea mai groasă! Întâmplări, oameni, fi ecare cu sufl etul lui. Dar, una peste alta, începe un val de demagogie pustiitoare. Oare poporul acesta bun și necăjit va mai suporta încă o dată demagogiile? Cine e poporul? De văzut...

10 ianuarie. Nu curge apa. E frig. La TV e un spectacol de binefacere pentru România. Spectatorii se bucură, mila e un fel de sport. Sunt mândri de cât de buni sunt ei. Telefonul

meu merge pe principiul: „Cât ești în treabă, toți te întreabă, cât nu ești în treabă nimeni nu te mai întreabă.” Adică, nu sună. Cel mai mult mă îngrijorează D.. Nu știu cât o mai suporta. Merită altă soartă pentru că e un om rar, nu face parte din timpul de acum. Propoziția pentru analiza semantico-socială: **haita halește hoituri**. Asta fac mulți dintre „colegii” ziariști. Ce vor face când se vor termina hoiturile? Vor inventa altele, e mai mult ca sigur. Ziarele de azi publică stenograma C.P. Ex. în legătură cu Timișoara. Se publică o scrisoare a lui Gheorghe Apostol ca răspuns la acuzațiile lui Brucan. Dialog între oameni atinși de microbul puterii. Chiar așa, „**microbul puterii**”. Pe scena gazetărească și la TV apar în continuare mici și mari demagogi. „Adevărul” face o gafă monumentală: în pag. 2, la „Orizonturi roșii”, Pacea da informația că Nicolae M. Nicolae, fost ambasador în SUA era omul serviciului român de informații. În pagina 5 îl prezintă ca actual ministru al comerțului exterior. Asta e epoca. Pe zidurile orașului apar manifeste electorale: Partidul Unității Democratice, P.N.Ț. (creștin), Liberalii etc.. Programele sunt total inconsistente. Sunt scoase în față niște personaje fantomatice care fac sluj la tineret în speranța accesului la putere. **Liderita** e boala zilei. Primăvara va fi foarte fi erbinte. Alegerile vor fi , probabil, în aprilie. Se pare că sunt mulți care vor să-și legalizeze scaunul pe care s-au cățărât în mare grabă. Dacă se continuă așa, democrația românească va fi o **democrație în șalvari**. Cu fes, ciubuc și toate cele. Occidentul se pregătește și el să se înfi gă tare în ciolanul ros cu ferocitate de politica ultimilor ani ai lui Ceaușescu. Încă o „vocație a zilei”: lăsarea pantalonilor în vine pentru ca publicul să vadă fundul revoluționar al unor „șmecheri” de duzină. Care n-au făcut nimic în timpul lui Ceaușescu pentru că erau dizidenți. Conceptul de **puturoșenie dizidentă** capătă consistență. Nu mai spun de infractorii de drept comun care au furat cu furie revoluționară de la statul comunist. Nea Mihai Maloș tipograful îmi spune: „**lasă, bre, că vin alții fl ămânzi și tot noi trebuie să-i săturăm și pe ăștia**”.

11 ianuarie. Azi fetele au cumpărat portocale. Sandu mi-a adus grapefruits. A fost o zi exotică. Am ieșit puțin în oraș. Lumea nu se vindecă deloc de boala cumpăratului. Se cumpără în prostie. Suntem încă fl ămânzi și derutați. Urmăresc iar spectacolul presei. „Flacăra” revine la numele ei. Miniștri abia numiți își dau demisia: Iga, Nicolae M. Nicolae. Sunt câteva nume de demnitari care nu se rostesc. Printre ele cel al lui Gogu Rădulescu, marele guru de la Comana. „România literară” apare cu un larg evantai de programe estetice. Printre autori, O.P., cel mai vindicativ, spirit director al culturii române. M-a sunat I.I. foarte dezamăgit că începe să nu mai înțeleagă nimic. Mă mai sună și alții care au nevoie să fi e consolați și gădilați între cornițe. Nu mai sunt disponibil. Se decantează primele certitudini: comunismul a pierdut defii nitiv partida, peste tot în lume. Interesant de urmărit ce va face Mișa Gorbaciov. El a deschis hora și acum trebuie să joace singur. Vor fi două căi pentru U.R.S.S.: destrămarea sau neostalinismul. Un prezicător spunea că M.G. va cere azil politic în S.U.A.. Încep să se miște opinii subterane în favoarea unifi cării Germaniei. Atunci Europa s-ar putea să devină prea strâmtă. Doamne ferește și apără-ne pe noi de frecarea pietrelor de moară!

13 ianuarie. Zi de doliu național pentru victimele căzute în revoluție. Cifra avansată de Brucan într-un interviu – 10.000 de oameni. Seara, miting surpriză în Piața Victoriei împotriva Frontului Salvării Naționale. Se strigă că oamenii au fost păcăliți, că mulți teroriști au fost eliberați, se cere pedeapsa cu moartea pentru complicitățile lui Ceaușescu. Se strigă împotriva P.C.R., apare pentru prima oară lozinca: „Jos Iliescu!”. E cerut Dumitru Mazilu ca lider. Vin să vorbească Iliescu, Mazilu, Petre Roman. Mazilu câștigă teren

scandând fanatic tot ce vrea lumea. Iliescu e întrebat ce a făcut în ultimii ani, își face o scurtă autobiografie, e huiduit. Mazilu e pe cale să termine în triumf, trece în față, dar o femeie strigă că a fost ofițer de securitate când lucra la ONU. E terminat. După o oră de dialog cu 100 de reprezentanți ai mulțimii, Frontul revine cu trei decrete: 1. Scoaterea P.C.R. în afara legii; 2. Referendum pe 28 ianuarie pentru abolirea sau păstrarea pedepsei cu moartea; 3. Înființarea unei comisii naționale de dialog cu oamenii care au fost oprimați. E aclamat Iliescu, Mazilu nu e lăsat să citească nici unul dintre decrete. Cu greu, lumea e convinsă să plece spre casă.

14 ianuarie. Abia aștept ziua de mâine. Vestea că s-ar putea ca fiica mea cea mare să fie, totuși, studentă m-a înnebunit. S-a făcut o contestație la Ministerul Învățământului, deoarece se pare că în toamna lui '89 s-au „ascuns” mai multe locuri pentru nevoile expreselor ale Secției de Învățământ a C.C.. Nu-mi vine să cred. Nu mai am cuvinte. Ziarele de azi reiau problema mitingului. Concluzia e că a fost – și în ziua de doliu – o rușine națională. Se pare că a fost pus la cale de agitatori plătiți și cu program de a-l scoate în față pe Mazilu. „România Liberă” îl atacă dur, „Adevărul” mai voalat, „Tineretul liber” gafează publicând un interviu leșinat cu Mazilu care nu convinge pe nimeni. Acest miting este începutul a ceea ce cred că va deveni huliganism politic românesc. În orice caz, Iliescu și Roman au luat o opțiune serioasă pentru alegeri, cu condiția să facă niște corecții de traiectorie și, mai ales, de manieră de conducere.

15 ianuarie. Azi s-a înfăptuit minunea în care nu mai îndrăzneau să sper. Anuca a intrat la facultate. Ne-am dus toți și am înscris-o. Uluiți și palizi. E adevărat, Doamne, adevărat! A și fost chiar azi la primele ore. Mă bucur atât pentru ea, că nu-mi mai pasă de nimic. Am mers pe stradă, în centru au apărut iar soldați mulți și milițieni. Mai mulți oameni mi-au spus că s-a tras și azinoapte. Orașul ăsta hărtănit și hăituit tânjește după liniște. M-am întâlnit cu poetul I.I., tot dezamăgit că în prima fază a revoluției el n-a realizat nimic. La TV e o seară Eminescu la care numai cei autodeclarați dizidenți au avut acces. O poetă vaporoză care a devenit Ioana d'Arc de pe Dâmbovița a tras miolăiala penibilă din care nu înțelegeai dacă e aniversată ea sau poetul național. În sală stătea Grigore Vieru, venit de la Chișinău. Nu l-au invitat la prezidiu, dar au avut grijă să anunțe că poetul național revoluționar n-a putut veni pentru că îl doare un ochi (a răcit la revoluție).

16 ianuarie. Am trecut pe la „Viața Militară” și pe la ziarele din Brezoianu. La „Viața”, aceeași oameni pe care îi știam. Încearcă să mă ajute în găsirea unui loc de muncă, dar fără mari șanse. Au în vedere un post de corector. Ar fi bun. Viorel Domenico îmi povestește episodul Trosca, ofițerul U.S.L.A.. Cum s-a deschis focul din Ministerul Apărării și cele două tanchete cu uslași care veneau în ajutorul ministerului au fost spulberate. Mai târziu am aflat că Trosca știa multe despre generalul Nicolae Militaru, proaspătul ministru al Apărării. Trec și pe la „Libertatea”, vorbesc cu Tavi Andronic și cu Vali Voiculescu. După privirea lor înțeleg că nu vor putea face nimic pentru mine. Nu că n-ar vrea, dar... Seara mă sună Puiu Novac și-mi dă o veste cumplită. S-a prăpădit Nicolae Stoian și mâine e înmormântarea. Încă un semn că s-a dus tinerețea noastră. Pentru mine, și cred că pentru toți cei care au lucrat la „Viața studentescă”, Stoian a fost omul care ne-a ajutat să ne facem drum în presă. O redacție unică în care am trăit câțiva ani ca într-o casă. Gigi Mitroi (azi la „Adevărul”), Eugen Patrichi (Televiziune), Adrian Dohotaru (Ministerul de Externe), Ion Cristoiu („Expres”), Tudor Octavian („Flacăra”), Mihai Tatulici (Televiziune), Cornel Nistorescu („Expres”), Puiu Novac („Sportul”), Tavi

Știreanu (Publicațiile F.S.N.), Dragomir Horomnea („România Liberă”), Sorin Stănescu („Libertatea”), Ion Segărceanu (Ministerul Culturii), Virgil Simion („Tineretul liber”), Emil Cojocar (fotoreporterul, mort la nici 50 de ani), Tiberiu Petrescu, nea Bebe Marinescu.

17 ianuarie. Azi am fost la cimitirul Domnești unde l-au înmormântat pe Niculae Stoian. Era supărat, s-a chinuit și înlăuntrul lui s-a produs o explozie. I s-a frânt lumea dinlăuntru. A murit duminică dimineața la 5.30, la spitalul Colentina, singur. Dumnezeu să-l odihnească! A fost o slujbă pripită afară, pe zăpadă și înmormântarea la fel de pripită. Doamna Stoian era speriată ca nu cumva să vină noile autorități să ne interzică să-l înmormântăm pentru că a fost comunist. Cine ne-o fi răsucit sufl etele așa? Am venit acasă la Stoian, în Dionisie Lupu, și am băut un pahar de vin în amintirea lui. Puțini am fost. Am vorbit mult despre tinerețe și despre ce credeam noi că va urma. Nea Dindere ne povestește cum a fost revoluția la Craiova. Acolo nu au fost teroriști. Tudor Gheorghe a cântat o noapte (22-23) oamenilor adunați în Piața Primăriei, împiedicând devastarea orașului pe care o plănuiau borfașii Craiovei. A refuzat să fi e președintele Consiliului Județean al Frontului spunând că el e actor și atât. Acolo conduce acum un fost profesor de sport.

18 ianuarie. Nici nu știu de ce e joi. Ziarele au început să cadă valoric. „Tineretul” publică pe post de editorial o intervenție plină de bun simț a unui tânăr care a intrat printre primii la TV. E mai bun ca orice articol al profesioniștilor. Seara, F.S.N. anunță că retrage decretele de scoatere în afara legii a P.C.R. și reinstituirea pedepsei cu moartea. Referendumul nu va fi pe 28 ianuarie pentru că nu există condiții. Mă sună Nelu C. și mă invită la un coniac la „Primăvara”, ca pe un șomer ce sunt.

19 ianuarie. E vineri, ziua mea liberă, ca toate cele de la începutul anului. Mă duc la Casa Presei Libere (fostă Casa Scânteii) cu mașina, s-o duc pe Doina la serviciu. Gândul acestui drum, închis pentru mine, mă face nervos și susceptibil. Ne hărțuim cu vorbe. E vina mea, dar nu mă pot controla. Mi-a zis acasă în glumă (e o vorbă de-a noastră) „**dacă tot n-ai serviciu, adu și tu o ceapă**” și m-am simțit îngrozitor. Fetele vin de la facultate. Anda povestește că sunt boicotate câteva cursuri. Anuca îmi spune că profesorul Ranga, cel mai bun anatomist, a fost silit să-și dea demisia. Era dur la examene. Deja, asta este o prostescă săritură peste cal. I-am ascultat pe țărăniști la TV (P.N.Ț. creștin). Sunt, la ora asta, singurii interlocutori valabili ai F.S.N. Ardeleni cam teoretici, dar plini de orgoliu. Mai greu le va fi la treabă pentru că n-au lideri economici. Oricum, șansa imediată e a tehnocrației și se pare că Ion Iliescu a priceput asta. Depinde câtă libertate de mișcare are. M-a sunat Mircea Croitoru. Și el e dintre oamenii deosebiți. A fost lovit rău în perioada asta, i-a murit tatăl, mama e foarte bolnavă. A avut puterea să rămână tot el.

20 ianuarie. Sâmbătă, dar n-o simt. Merg la Fondul literar să-mi iau „bani de lichidare”. Mă întâlnesc cu Gheorghe S. Care mă întreabă ce se va întâmpla cu noi. El, de vreo patru ani, vine de două ori pe lună la leafă și s-a obișnuit așa. Îi spun că, până acum, nu știu nimic, decât că sunt și eu în situația lui: vin la leafă. Consiliul zeilor de la Uniune a decis: „Lucașul” apare în serie nouă, cu Laurențiu Ulici la timonă. Presa face pași mici și grațioși către revenirea la un conformism mascat. Se văd peste tot interese, deja s-au mărunțit, nu se mai poate recurge la halca dezvăluirilor și atunci **se știricește**. Vizibilă criză de comentarii limpezi. Avem, până azi, 13 partide. E bine, dar cam lentă mișcarea! Azi s-a constituit Sindicatul liber al ziariștilor, cu P.M. Băcanu în prim plan. A apărut revista „22” a Grupului de Dialog Social. Redactor Șef: Stelică Tănase.

21 ianuarie. Duminică, mari cozi la ziare. Lumea face politică. Un pensionar: „**Erau foarte tineri. Aveau fl ori în mână, le dăduse un bătrân. Se duceau cu ele la securiști și la soldați. Ei erau siguri că o să fi e ca în R.D.G. Nici o clipă nu au crezut că o să se tragă. Au fost prinși între cordoane și măcelăriți**”. Un dulgher: „**Eu mă întorc în sat, iau pământ și-l muncesc. Am fugit din sat când s-a făcut colectivizarea. N-am vrut să muncesc pentru ăștia. Cei mai buni oameni sunt ăia care-au fost închiși mult, din '46. ăștia trebuie să ne conducă.**” În Piața Universității a fost mare miting studentesc. Un student: „**Trebuie să fi m uniți într-o singură organizație. Dacă ne împărțim în nu știu câte partide o să fi m păcăliți.**” Tata și mama mi-au acordat azi un „ajutor părintesc”. E o formă a ajutorului de șomaj. Mi-au dat 1000 de lei din pensia lor. Lucrurile care s-au realizat în plan social luna asta înseamnă, de fapt, o întoarcere la perioada 1965: mâncare în magazine (nu chiar ca atunci), cafea, portocale, țigări, deschidere a presei (mult mai mult ca atunci), televiziune pe saturete. Deci, înapoi la un nivel de la care se poate pleca. E un model palpabil, are repere concrete, dar se poate oare menține? Lumea face gesturi către România. R.F.G. ne-a ajutat substanțial plătindu-ne factura de energie pe 70 de zile. Se pare că oamenii de afaceri din vest vor să intre pe noua pistă a Orientului. Totul e să nu ne cumpere ieftin! Oare asta e totul?

22 ianuarie. Azi se împlinește o lună de la revoluție. O lună în care s-au întâmplat atâtea, încât o analiză, fi e ea și superfi cială, suferă se sărăcia cuvintelor. Timp comprimat, ciudata beție a absolutului, adevăr și demagogie, iluzie și realitate, speranță și teamă. Va putea fi păstrată această tensiune? „Noi n-am murit pentru câteva portocale” – spune un tânăr într-un articol. E ca o partidă de șah a cărei deschidere o poți învăța dar trebuie să-i găsești continuarea pe măsură. Cred că cel mai important lucru e să te redeștepti în neamul acesta inteligent cheful de muncă și de viață. Nu a vrea pur și simplu, ci a vrea să ai. Trebuie rasă din fașă mentalitatea de a întinde mâna la alții. „Socialismul a absolutizat dreptul la existență în dauna dreptului la muncă” spunea un cunoscut al meu, Aurel Stoica. Nu un blid umil pentru fi ecare, ci o masă cinstită și îmbelșugată pentru toți. Românul e o fi ință socială, nu trebuie lăsat să devină un șobolan. Lumea n-a mai avut răbdare, dar acum trebuie să aibă. O altfel de răbdare, demnă. Dar oare cele câteva „generații de sacrifi ciu” vor mai avea fi e și acest fel de răbdare? Viața trece în eternitatea închisă a unei săli de așteptare. Ne-am îngropat de fi ecare dată visele în copii, asta a fost marea fi losofi e a supraviețuirii. Mai putem face asta? Nu cumva după această revoluție a tinerilor va urma o revoluție a maturilor, altfel manifestată, o revoluție a descătușării instinctelor, a nebuniei de a trăi puțin, un timp „apres la guerre” care poate să distrugă scări morale și valorice? Greu de prevăzut.

23 ianuarie. Zi care a trecut buimac, m-am agitat dar n-am prea realizat nimic. Am scris două texte – teste de gazetărie. Mai merge. Trebuie să simplifi c și mai mult fraza, s-o fac aproape nudă, luccioasă, cu verbul la fi nal. Ce lecție de logică e latina, unde verbul pune accentul! Am fost la părinți, la Liveni cum zicem noi, după numele străzii.

24 ianuarie. Vine pe la mine nea Gheorghe de la Craiova. Comentează, vorbește despre lucruri care țin de „istoria secretă”. Îmi povestește despre G. Ap. – personajfossilă cu incontinențe de memorie. Se consideră (G. Ap.) un erou anticeaușist, susține că nu l-a trădat pe S.B., ci doar a zis „dacă e spion american sau rus, aplicați-i legea”. „Mă rog”, comentez în sinea mea povestea lui nea Gheorghe. El a fost și pe la un alt fost corifeu, Constantin Pârvulescu. Și acesta vrea să facă un partid nou, cu tineri mulți, cu „dășchidere” etc.. Nici o șansă, vorba ardeleanului. În Piața Victoriei a fost un nou

miting. Apar în prim plan tot mai mulți golânași și „bruneți” din pegra bucureșteană. Lozincă: F.S.N. = P.C.R.; Alegeri fără Front! S-a dat un decret care stabilește ca mitingurile să se organizeze în parcuri (Operei, Titan, 23 August). Sunt anunțate și pedepsele pentru cei care nu respectă această **democrație de sanchi**. P.N.Ț. și P.N.L. au dat un comunicat împotriva F.S.N. Iată, deci, că s-a născut Opoziția! În U.R.S.S. e furtună mare. Transcaucazia e în flăcări. Mișa Gorbaciov nu pare a mai avea multe zile. În viața culturală e îmbrânceană mare. Or fi oare destui dizidenți pentru toate ciolanele? Dacă nu, trebuie inventați urgent și alții.

25 ianuarie. Străzi pline de lume, afișe pe toate zidurile, reacții la hotărârea F.S.N. de a candida la alegeri. Iliescu a vorbit iar la TV, luând din nou atitudine împotriva comunicatului P.N.Ț. – P.N.L. – P.S.D. A fost logic, destins. O singură gafă: modul în care și-a prezentat biografia, începând cu declarația că, la 12 ani, a fost anchetat de Siguranță pentru a i se cere relații despre activitatea ilegală a mamei sale.

Chestia asta cu 12 ani pre mulți va irita. În „România literară”, a devenit o Mecca a spiritualității românești, e mare invazie de editoriale-program. Care mai de care trasează indicații și linii directoare. Până și unul mic și peltic, un critic literar de ibric, face ordine în cultura de dinainte de '89 pe care o consideră „o expresie a ceaușismului”. De parcă el, care își făcuse facultatea și debutase în critica literară VARA CĂPCĂUNULUI 177 scriind cronică în cele două mari reviste literare ale țării (una fiind înjurată „Luceafărul”) înainte de '89 ar fi fost (să mă ierte Nichita!) un nenăscut critic literar care s-a pus pe lătrat abia în zorii revoluției din '89! Domnul Octavian Paler, coleg de breaslă și de funcție înainte de '89 (prin anii 1976-1980 domnia sa era redactor șef la „România Liberă” – al doilea ziar al țării - iar subsemnatul era redactor șef la „Scânteia tineretului” – al treilea ziar al țării) povestește patetic modul în care s-a solidarizat dânsul cu intelectualul Mircea Dinescu, având chiar curajul de a se duce până acasă la el. Azi a apărut „Baricada” – prima revistă scrisă de oameni care nu au lucrat în presa comunistă. Șeful ei, Edi Gugu, poet electronist debutat de Cezar Ivănescu și de mine în „Luceafărul”. Atacă în toate părțile. Se iau de Brucan (cel care le-a aprobat apariția), de Sprințeroiu, de Cristoiu. Deocamdată îi apără pe Ion Iliescu și Petre Roman. Ascult la Radio comentariul lui V. Arachelian despre zilele de 22-23 decembrie la TVR. Dintre cei care așteptau să-și ofere serviciile Frontului Salvării Naționale și stăteau la rând „la vorbitor” pentru a intra eventual în emisie: Dumitru Popescu și Gogu Rădulescu – „O, țară tristă, plină de umor!” Sunteți genial, domnule Bacovia! **26-27 ianuarie.** Începe să se organizeze reacția partidelor istorice împotriva Frontului Salvării Naționale. Se pare că P.N.Ț. dispune și de ceva bănuți, de unde să se ofere „prime” lozincarilor (200 de lei participarea + băutura aferentă). F.S.N. se orientează tot mai tare spre „clasa muncitoare”. Roman are întâlniri în fabrici, se publică apeluri ale muncitorilor cărora le-au fost satisfăcute revendicările. În Ardeal se produc în continuare tulburări. Maghiarii „oprimați” se răzbună pentru persecuțiile suferite în timpul comunismului. Ministrul adjunct de la învățământ, Palfalvy Szolt, care aprobase cu de la sine putere despărțirea unor școli în maghiare și române (de fapt, alungarea „elevilor români” – vezi Liceul Brassai-Șincai din Cluj) e destituit. TVR liberă condusă de A.D.M., fostul meu coleg de la „Luceafărul”, difuzează pledoaria unei doamne suave cu aer de intelectuală alcoolizată – Smaranda și mai nu știu cum – care este de un șovinism maghiar fi oros. Spune că România ar trebui să aibă „granițe spirituale” și că e de înțeles ce fac ungurii pentru că au atâta de suferit, au și ei dreptul să simtă concret ce e democrația. Că e o bazaconie să se susțină că Nicolae Ceaușescu nu

era român, era român și noi, românii, suntem toți vinovați pentru asta, drept care ar trebui să fi m supermulțumiți că ungurii binevoiesc să trăiască aici, cu noi. Auzi ce poate să fi e în capul unei Smarande!

28 ianuarie. Duminică fi erbinte. P.N.Ț., P.N.L. și P.S.D. – blocul opoziționist – fac o demonstrație de forță în Piața Victoriei. Se cere autodizolvarea F.S.N. și alcătuirea unui comitet comun cu cele trei partide, care să pregătească alegerile. Printre demonstranți sunt și mulți tineri (studenți și liceeni) pe care i-a atras lozinca F.S.N.=P.C.R. Și ei cred că sunt anticomuniști. Vin și coloane de muncitori care susțin F.S.N., are lor un dialog televizat între Iliescu și Roman, pe de o parte, și liderii celor trei partide, pe de alta. Iliescu pare iritat și obosit. Ceilalți îl presează să ia hotărâri pe loc, la dictatul străzii. **29 ianuarie.** Revoluția continuă. Bucureștiul e plin de demonstrații pro F.S.N.. vin muncitorii, vin trenuri din provincie. Lozinci și huiduieli. P.N.Ț. pare că a pierdut din start. Maniu, înainte de a veni în Regat, avea suport național, Mihalache era un politician onest și avea și el bază la masă în țărâtimea mijlocașă care era sarea țării. La putere, P.N.Ț. a clacat. Și acum susțin o politică desuetă „Iliescu nu ceda / Țara te va apăra”. Pe stradă, patru liceeni curăței veneau dinspre Piața Victoriei cu o pancartă pro P.N.L., pe care o țineau cam jos. S-a strâns lumea în jurul lor și i-a luat la frecuș. O cucoană înfuriată i-a zis unuia: „**Ce știi tu, căcăciosule, ce-s ăia liberali?**” Alte lozinci: „**Nu suntem plătiți / Noi suntem uniți**” (pro F.S.N.); „**Cine-a stat cinci ani la ruși / Nu poate gândi ca Bush**” (anti F.S.N.). Dar revoluția continuă...

30-31 ianuarie. În oraș continuă demonstrațiile pro Front. Se creează o breșă între o parte a studenților și elevilor din liceele selecte și muncitori. Primii vor democrație de tip occidental, ceilalți stabilitate, ordine, au groază de șomaj și de revenirea capitalismului. Azi am recitit istoria P.N.Ț., care s-a dovedit un partid extremist în multe momente politice importante. Altoiul dintre sângele muntenesc, recalcitrant dar predispus la compromisuri (uneori rezonabile), și infl exibilitatea ardeleană, și țișfrășenia ce maschează uneori ezitarea, preferând poziția de judecător al vieții unuia de înfăptuitor al ei.

1 februarie. Începe să crească ziua. E o vreme de oboseală în orașe, care anunță primăvara, deși iarna nu va pleca ușor. Părinții de la Liveni umblă după cumpărături și ne cumpără diferite lucruri în contul „ajutorului de șomaj”. Azi ne-au cumpărat carne și cafea. D. e epuizată de cât a tras în ultima lună. Iritată și subțiată la ochi. N-o pot ajuta în nici un fel și asta îmi adaugă o supradoză de nervi și neputință. Consiliul F.S.N. s-a transformat în Consiliul Provizoriu al Unității Naționale, F.S.N. devenind mișcarea ce participă la alegeri. Jucărie democratică, i-a mulțumit pe proaspeții lideri de partid și a creat un zid pentru triumghiul partidelor tradiționale, care sunt susținute de pe afară. F.S.N. se va ocupa într-o liniște relativă de câștigarea alegerilor. Lucrurile nu se așează pe nicăieri, așa că nu cred că am vreo șansă de a găsi de lucru. Lumea mi se pare mică și murdară, ar trebui spălată cu lacrimi...

2 februarie. Continuă procesul celor patru membri ai C.P. Ex... Din depoziția de martor a colonelului Pârcălăbescu (om pe care-l știu din tinerețe, am făcut și stagiul militar în unitatea condusă de el pe Șoseaua Olteniței, fi ind eu TR-ist infanterist motorizat): „**Am transmis în patru județe ordinul de a trimite luptători din gărzile patriotice – primit de la Nicolae Ceaușescu – dar și ordinul de a nu coborî din vagoane în gara Timișoara**” (cei de la Vâlcea nici n-au ajuns la Timișoara, s-au oprit la Radna și au venit înapoi). Doina Cernea (consemnează agenția spaniolă EFE): „**F.S.N. exista cu șase luni înainte**”. Un ofi țer din garda lui Ceaușescu i-a spus soției la începutul lui decembrie să

nu iasă o săptămână din casă. Apoi a completat: „**n-a reușit, rămâne pentru 24 decembrie**”. Paul Niculescu Mizil declară că Nicolae Ceaușescu a insistat la ședințele C.P. Ex.: „**Există un spion străin printre noi**”. P.N.M. consideră că scena demisiei lui Nicolae Ceaușescu „a fost un bluff ca să-l deconspire pe trădător”.

3 februarie. Citesc într-un ziar că Doina Cornea are un frate în parlamentul ungar, iar fiica ei din Franța e căsătorită cu fratele soției președintelui Mitterrand. Așa să fi e? La procesul C.P. Ex., avocații apărării au spus numărul cel mai mare de morți din București a fost vineri noaptea (22-23), sâmbătă și duminică, atunci când se proclamase deja victoria revoluția. În presă și la televizor e o continuă lambadă.

4 februarie. Mă întâlnesc și cu prietenul meu George Dumitru. E scârbit, vrea să plece din București. La TVR, mare manifestație pentru schimbarea lui A.D. Munteanu, cu Paler sau cu Țopescu. Sindicatul tehnic are lider pe Dumitru Iuga. Ca lideriță, apare fosta mea colegă de liceu și facultate Delia Budeanu. Mă sună don`Cezar Ivănescu să merg cu ei mâine pe la Fondul literar. **7**

februarie. Au demisionat din Consiliul Frontului Blandiana, Brucan, Cornea, Mazilu. Probabil dizidența e mult mai rentabilă. F.S.N. s-a declarat partid, platforma e nuanțată puțin, dar se văd încă multe tipare ale reformei gorbacioviste. „România Liberă” continuă campania demolatoare la adresa Frontului. În sfârșit, pare a fi primit o linie clară (dinăuntru sau de-afară, de dragul rimei). Am fost pe la prietenii noștri din Bd. 6 Martie, pe la Moldoveni, foști vecini din blocul în care am locuit vreo zece ani, doi intelectuali distinși, cu multă personalitate. Liliacă s-a dezmeticit și înțelege foarte bine ce s-a întâmplat și în ce cacealmale am fost prinși. Încep să mă sune foști prieteni, dintre cei care, deși mă cunoșteau foarte bine, crezuseră că o să fi u plimbat pe tanchete și judecat în piața publică. Printre alții, mă sună Vasileștii. Îmi face o vizită scurtă Relu P., ca să mă consoleze și să-mi aducă un cartuș de BT. El e acum unul dintre liderii ziarului unde l-am adus eu pe el prin anii '80. Îmi dau seama că toți băieții de pe-acolo s-au salvat în democrație. vă place sintagma „**salvare în democrație**”? și cei care se ocupau cu „legătura cu diverse organe” (și pe care-i știam ori îi presupuneam, ca șef timp de patru ani al ziarului, și cei de la propagandă și cei de la „Ștefan Gheorghiu”, ce mai, toată lumea. Probabil, singurul tânăr comunist am fost eu. Mi se pare normal și corect. 182

NICOLAE DAN FRUNTELATĂ Anda a dat primul ei examen de studentă. A fost mare și sigură. Bravo! **10 februarie. Et le vie roule, roule...** Starea de agregare, mai exact de dezagregare, este suspiciunea. Un scriitor care înainte de '89 a fost foarte „pe linie” scrie ritos despre „oameni pătați” și „oameni curați”. Toți se tem de toți. Nici unii, nici alții nu sunt capabili de iertare. Lucruri ciudate se întâmplă în sfera puterii. Ministrul Turismului, celebrul maior Lupoi (omul care a apărut la TV în zilele revoluției, în ținută de război nou nouță, cu cască și pistol mitralieră fără încărcător) este demis, pentru că, fi ind la Paris pentru contractări, a dat o fugă la Moscova, fără aprobare, și a conferit puțin cu Mișa Gorbaciov. Așa zice France Press. Ministrul Sergiu Celac n-a fost de față la primirea lui Baker, secretarul de stat al S.U.A., care venise la invitația lui. L-a primit Dan Marțian. La TV s-a dat în direct prima ședință a parlamentului provizoriu. Spectacol mare. Piața e tot mai subțire. Apare sloganul „Nu mințiți poporul cu televizorul”. Emanuel Valeriu (în „Observator”, unul dintre primele ziare „particulare”) îi demască pe Iftene, Petrina și Suian, foști diplomați ai României socialiste, actualmente printre fondatorii P.N.Ț., anticomuniști și democrați până-n prășele. Liberalii dau seara, în stradă, pe ecran mare, fi lme cu Tarzan.

18 februarie. Evenimente multe, în cascadă. S-a constituit C.P.U.N. (F.S.N. + reprezentanții partidelor), un parlament care nu prea are timp să facă ceva. Demonstrația militarilor (cadre medii), C.A.D.A., împotriva lui Mazilu, ministrul apărării. Există dovezi că acesta a fost agent K.G.B.. Reprezentanții C.A.D.A. afirmă că teroriștii n-au prea existat, că soldații s-au împușcat între ei etc. Militarii își dau demisia. E numit V.A. Stănculescu, zis „picior de ghips”. Chițac rezistă la Interne. Nu găsește serviciu. Am primit adresa ofițială de desfacere a contractului de muncă, începând cu data de 1 martie 1990. semn de primăvară. Înregistrez diferite mesaje de la prieteni: Leon, tipograful, un moldovean tare cumsecade, îmi aduce un teanc de ziare. Nelu Cucu mă sună mereu. În ziare se afirmă că cu putere mulți dizidenți „vechi și nouă”: unul vânează teroriști prin subteranele Bucureștiului sperând Vestul, altul întemeiază sub patronajul unui moștenitor de pedigree ecosez o gazetă violentă, altul – fost turnător la vârf în demascările studențești de după revoluția din Ungaria, iese la atac pur și dur împotriva totalitarismului comunist. Niște foști colegi ai mei de la V.S. se împart între feseniști și țărâniști. Și artiștii, aceste icoane ale revoluției (a fost un timp, scurt, e drept, când rămăsesem fără icoane) se ceartă între ei. De exemplu, Danieliuc împotriva lui Caramitru și Dan Grigore. Rebengiuc e pe cale să devină un erou al Rezistenței. Episodul lui cu hârtia igienică a rămas în antologia ipocriziei. Vă aduceți aminte secvența: el, la TV, cu un sul de hârtie igienică pentru uzul celor care au mâncat rahat în comunism. El fiind neconsumator de usturoi și oprimat cât încape. Aferim! / Facultatea de Jurnalistică preia din mers tradiția lui Fane Patrioț și demarează în trombă sub bagheta lui Mihai Coman. Apare „Dimineața”, ziar F.S.N., pus pe roate de Radu Bogdan, Cristina Dumitrescu și Mircea Ichim. Vorba cuiva: „un ziar din Sărindar / mai umblați la buzunar!” Criteriul competenței învinge în toate domeniile. Pe piață nu prea se mai găsește alcool. Am dat în boala lui Gorbaciov, călăul care i-a lăsat pe ruși fără cuvenita vodcă. Europa se pregătește unanim și triumfal pentru unificarea Germaniei. În sfârșit, umanitatea va căpăta garanția unui nou război mondial. Anii '30 se recompun până la detaliu. Editorialistul, eseistul, domnul O.P., călare pe două publicații, vrea să devină un Nicolae Iorga nou nouț, un apostol național. Nu știu de ce mă gândesc la bătălia fi nălă a Cidului Campeador, dacă vă amintiți povestea.

20 februarie. Pe 18 februarie seara, duminică, a fost demonstrație în Piața Victoriei. Forțare de cordoane, intrare în sediu, dezastru, soldați răniți. Gelu Voican Voiculescu, bătut. Transmisie în direct la TV. Cei care au forțat intrarea cereau desființarea Securității, condamnarea comunismului, căderea guvernului, jos Iliescu etc. Multă lume proastă, lumpeni băuți, copilandri, ceva studenți. Apare lozinca: „Ultima soluție, înc-o revoluție!”. A doua zi, Ion Iliescu convoacă C.P.U.N., condamnă atacul, au fost reținuți 102 manifestanți, cere anchetă publică. Luni seara, demonstrație de forță a minerilor din Valea Jiului – 5000 de oameni cu lămpașe vin la ora 20.00. Cer ordine, atacă verbal partidele, se oferă să asigure ei protecția Guvernului. Iliescu e ovaționat. Lozinca seriei: **„Iliescu dacă vrei / Te scăpăm de derbedei!”** Partidele istorice au pierdut teren, fiind acreditată ideea că ele au organizat mișcarea din 18 februarie. Iliescu îi absolvă formal, sugerând că e vorba de o resurrecție a extremei drepte. Evenimente „colaterale”: camionul cu un șofer beat care era cât pe ce să intre în mineri, afișele confiscate (tipărite pe hârtie de import), valuta găsită la demonstrații etc.... Presa, aproape la unison, condamnă acțiunea de duminică. „România Liberă” face notă discordantă spunând că o parte a demonstrației a fost justă, disociindu-i pe studenți și intelectuali de derbedei care au atacat armata. Niky Manolescu debutează în gazetăria politică – pag. 1 a „R.L.” – cu un

articol pe teza de mai sus. Se lansează în presă sintagma „Duminica orbului”, ziua de 20 mai când vor avea loc primele alegeri libere. A sosit în țară părintele Calciu Dumitreasa, care cere, se pare, mitinguri ale clerului, extinse apoi pentru „cucerirea democrației depline”. Se conturează tot mai mult apariția unei drepte extreme. Situația mea e staționară. Nimeni nu vrea să-și asume o angajare, fi e măcar pe post de corector. Un fost coleg de facultate, de grupă și, până în '89, de profesie, pe care eu l-am întâmpinat cu dragoste și prietenie, publicându-l peste tot unde am lucrat, nu răspunde la solicitările mele nici măcar cu un telefon. Valul l-a adus sus și nu e dispus să riște nimic din ce-a câștigat în două zile. Dreptul lui, obrazul lui! Se pare că funcționează deja un sistem ocult de aprobări în ceea ce-i privește pe foștii „nomenclaturiști”. Există nomenclaturiști de-ai noștri și nomenclaturiști indiferenți (de pocnit!). eu sunt, evident, din categoria a doua. Provin dintr-un mediu prost pentru vremurile noi. Sunt copil de învățători de țară, n-am trăit în mediile de ilegaliști subțiri și favorizați din plin, nu sunt nici măcar alogen, ce mama dracului vreau! Chestia e că încep să nu mai știu cum o să trăiesc în continuare. Măcar locuința de-aș reuși s-o păstrez! E ea comună, noi locuim împreună cu o doamnă în vârstă, mama Ica, pe care am găsit-o aici și am împărțit bucătăria, baia și viața, dar cine știe cui din noul val o să-i placă „poziția” și o să ne scuture cu mama Ica împreună! Poate soluția de a pleca din București e singura rezonabilă. Mai aștept. S-a terminat caietul acestei ierni. Acesta a fost caietul iernii interzise, jurnalul fi rului de plumb care mi-a retezat douăzeci de ani de viață și de muncă oarbă. Nu știu de ce am 186 NICOLAE DAN FRUNTELATĂ senzația că am fost învins de o farsă. Că un joc străin tropăie cu cizmele prin viața mea. Că, dacă era adevăr și dreptate, nu așa trebuia să fi e. Ce e revoluția? O aspirație irepresibilă spre mai bine, un salt spre lumină sau un uragan orb și mâlos din care se salvează doar șmecherii și tupeștii? Răspunsul, în numărul viitor...

26 februarie. E un fel de jurnal al fi rului de plumb. Pentru că totul stă sub semnul fi rului de plumb care nu ascultă decât de gravitația cosmică. Și viața tuturor, și viața mea. N-am scris de mai multe zile. Neobișnuitul zilelor a căpătat un fel de automatism, o rutină a surprizei (!). Reacții umane previzibile prin refl exul de apărare. Uni care se știu foarte vinovați au devenit de o agresivitate patologică. Miniparlamentul (Consiliul Salvării) lucrează pe post de circ național. Se disting tot felul de jigniri. Unul care se dă „șef de partid centrist” a fost demascat de un fost coleg de revoluție. Cică în timpul evenimentelor din decembrie umbla prin sediul C.C. cu un talkie-walkie și ținea legătura cu „cineva”. A fost arestat de revoluționari și eliberat repede pentru că, nu-i așa, cine stătea de anchete? Un „revoluționar literar”, balcanic până-n prăsele, joacă și el cartea înțelegerii, a iertării, a bunului simț. „Și milițienii sunt oameni”. „Scuturăm cocotierul ca să cadă guvernul” etc... Golăneala simpatică a devenit atitudine politică. Mai grav e ce se întâmplă pe afară. Ungurii ați rmă că situația din Transilvania e similară cu aceea din Basarabia, ei fi ind în situația moldovenilor, adică majoritari. Cred că va veni o zi când se va propune din nou schimbul: luați voi aia și dați-o pe cealaltă! În U.R.S.S., Gorbaciov începe să fi e contestat violent ca exponent al totalitarismului. P.C.U.S. pierde teren rapid, Lituania va obține separarea, urmează Sudul, apoi Ucraina. Mișcarea velicorusă e un soi de fascism slav. Bulgarul Mladenov e contestat pe același tipic. Revoluția română a fost semnalul. De urmărit reacția S.U.A., care, paradoxal, vor pierde controlul Europei o dată cu U.R.S.S.- ul ce pierde controlul Estului. U.R.S.S.-ul era bau-baul necesar pentru păstrarea contraponderii americane în Europa. Germania unifi cată va naște din nou nevoia unui astfel de echilibru prin forță? Și acolo se va produce un paradox: Kohl va

unifi ca Germania și va pierde puterea. A venit primăvara. Bucureștiul trăiește balcanic și bezmetic, lumea începe să obosească de informații, lupta pentru mica putere și marea putere uzează tot mai mult. Politicienii noștri de frunte practică „lăsarea în voia valului”. Și țara lasă uneori impresia unei corăbii bete. N-am găsit de lucru. Am câteva promisiuni. E ciudat de tot că-mi fac atâta vină, de parcă ar trebui să preiau vina altcuiva. Nu mă pot ispăși decât prin scris. Căinește, vorba Andei. Grija pentru fetele mele, toate trei, minunatele de ele, mă doare ca o rană. Când n-o să le mai pot apăra și ocroti nu-mi va rămâne decât o șansă lașă. Până atunci, trebuie să încerc orice. Afară de a mă vinde unei idei străine. Comunismul a fost pentru mine o idee străină? Asta era tot ce știam, ce învățasem, tot ce mă învățasera. Dictatura, da! Cumplită strâmbare de sufl et, oboseala conștiinței, iluzia supraviețuirii. În seara asta, la TVR, secvențe de la C.P.U.N. Informarea despre starea economiei e prezentată de Petre Roman. Pare o minte organizată, este elegant și plin de intuiții. Nu cred că are contracandidat la ora asta pentru funcția de premier. Dar are ceva în zâmbet, un soi de aroganță care nu-mi place. Dar ce contează părerea unui telespectator? Azi am vorbit cu E.F., care mi-a spus că face gazetă și mă poate primi și pe mine. E o invitație la a ne sufoca împreună. Mă gândesc dacă merită să încerc. El e un altruist care m-a ajutat într-un moment greu de tinerețe, când soția mea căuta de serviciu și i-a oferit o șansă. **Martie, la jumătate.** Un fel de primăvară explozivă. Încep să lucrez la „Viața capitalei”, revistă pusă la cale de scriitorul Mircea Micu. E o soluție, dar nu defitivă, pentru că redacția e ca un ghem. Fiecare se luptă să se salveze și să-și pregătească o șansă pentru ziua de mâine. Fac de toate, ca un redactor tânăr, scriu vreo două rubrici, traduc, fac și cronici sportive. Vreau să le mulțumesc oamenilor acestora care m-au primit între ei și în primul rând lui Mircea Micu. E un sentiment deosebit să știu că va fi o zi de leafă și voi aduce iar niște bani acasă. Am fost câteva zile cu D. La Băilești. S-a prăpădit unchiu Stănilă. A fost ca o întoarcere la rosturile adânci ale vieții. Acolo e o lume așezată în niște tipare la care nu vrea să renunțe. Văzut din afară, Bucureștiul pare un ospiciu colorat. În Capitală, lumea scriitoricească, prin reprezentanții ei de top, se așează în jurul meselor cu carne vie acum, în Postul Paștelui. Unii se mută în vile în timpul rămas între călătoriile în străinătate pe banii obștei scriitoricești, alții se văd președinți ai țării, boala chemându-se „havelită”. Care de care mai oracular și mai democrat. Bucureștiul se pregătește frenetic de campania electorală. Circul va atinge paroxismul.

Mai. 13, o săptămână înainte de alegeri. Realitatea intră într-o evoluție galopantă. Ziarele publică dezvăluiri de zile mari: un posibil „candidat” la Parlament a fost, se pare, colaborator al Securității pentru exterior (scrie „Fapta” lui Iliuță Purcaru). „Doamna de la Cluj” a fost stimulată și pe „fi liera englezească” a lui Rațiu. Liberalul VARA CÂPCĂUNULUI 189 Câmpeanu e contestat de „Dimineața”, care publică un „angajament”, real ori nu. Despre un alt disident se scrie că a avut cazier de drept comun (participare la viol în grup). Altul a făcut speculă cu mașini. Apare „Ideea europeană”, un fel de revistă hibridă cu articole imense, ceva de necitit. Candidatul liberal la președinție e bătut la Brăila. Cel țărănist e huiduit în Moldova și Ardeal. La Suceava, în piața mitingului, e lăsat liber un măgar cu papion la gât. Continuă procesul de la Timișoara. Depoziția lui Ion Coman (în treacăt fi e zis, un om modest și bun, care a ajutat pre foarte mulți când a fost mare) este foarte interesantă. Câteva personaje cheie: Stănculescu, Gușe, Chițac, Nuță. Fiecare cu povestea lui. În Piața Universității începe mitingul non-stop „Golaniada”. Printre lideri, Dumitru Dincă Gogoșaru, Marian Munteanu, Ernest Maftei,

Stelian Tănase, Ana Blandiana, Gabriel Liiceanu etc.. Simpaticul domn Rațiu vorbește în Piață: „Copii mei, sunt un golan bătrân!” Colaborez la revista lui Sorin Postolache și Mircea Croitoru („Personal Magazin”). Cu anchetă, tabletă, reportaj. E un exercițiu foarte bun.

27 mai. Iar un moment de cumpănă. Doi prieteni mai vechi, Tavi Știreanu și Stelian Moțiu, mă cheamă să lucrez cu ei la ziarul „Azi”. Îmi propun funcția de secretar general de redacție. E onorant, poate fi marea șansă de a reveni în presa cotidiană. Un singur lucru nu-mi place: omul care acoperă cu umbra lui, ce tinde să devină tiranică, ziarul și preocupările lui. Tânărul prim-ministru șarmant față de care am reținerile mele. Nu mă duc. Dar pun într-o ramă a sufl etului meu gestul celor doi prieteni. **3 octombrie.** Vânt, frig, miros de ploaie, toamnă devreme. Vara a trecut îngrozitor din toate punctele de vedere. Am avut un necaz mare cu una dintre fete: o banală apendicită s-a transformat din confuzia nenorocită a unui medic într-o problemă care ne-a dat peste cap pe toți și s-a rezolvat greu. Doamne ajută că am trecut cu bine și asta! Bucureștiul răvășit în iunie de mineriadă, atmosfera de lupanar și de veselă deznădejde a străzilor. Muncă multă – și eu și D. – , ca să ne cârpim cât de cât. A propos, cred că societatea românească, în majoritatea ei, trece lent de la **sărăcia demnă la mizeria gălăgioasă. Nu prea mai avem apă (6-8,30; 18,30-20,00).** Bem cu socoteală. Azi s-a pus în vânzare „apa spumoasă de izvor Otopeni”, în sticle de șampanie, 5,75 lei sticla. Benzina e 15 lei. Legumele se vând la preț de trufandale. Vine iarna. Noul Consiliu al Uniunii Scriitorilor l-a exclus din Uniune pe Eugen Barbu pentru: 1) plagiat; 2) extremism; 3) imoralitate. E fabulos! Din Consiliu fac parte Dinescu, Deșliu, Doinaș, Manolescu, Paler. Deșliu face teoria colaboraționismului (colaborarea cu ocupantul, nu?!?). poți să mori de râsu-plânsu! La „Zig-Zag” trece Adrian Păunescu și se împacă în scris cu Eugen Barbu și Corneliu Vadim Tudor. Eu scriu la gazeta mea săptămânală.

1 Decembrie. Ziua Națională. Prima sărbătorire. A fost mai mult o demonstrație a faptului că Puterea poate conta pe armată, decât un moment de reconciliere. Nu poate fi vorba de reconciliere pentru că nu există parteneri valabili. Opoziția a ajuns la paroxism. Se pare că ultima miză e readucerea monarhiei. Formația de luptă devine Alianța Civică, un mixtum compositum în care au fost trași cam toți intelectualii cu veleități de lideri care n-au primit nici o confî rmare după revoluție. Petre Roman începe să joace tot mai mult pe tabloul lui. A fost primit ca un șef de stat în America Latină și Germania. Nu mai are răbdare. Se accentuează infl ația. Prețul „mușchiulețului Azuga” urcă la cote fabuloase, ceapa la 25 lei kilogramul, o cămașă Braiconf devine un lux. „Compensația” este de 750 lei pentru salariați și de 400 lei pentru pensionari. Nu se prea găsesc medicamente. Se pare, însă, că momentul extrem nu mai e favorabil intervenției directe în România. Altă făină se macină acum la moara lumii. Golful Persic intră sub unghiul războiului. Rusia primește un mare cec în alb pentru redresare, semnând pactul cu S.U.A.. Germania își plătește reunifi carea cu trenuri de mâncare ce curg către U.R.S.S.. Armata Roșie se anunță decisă să se bată pentru unitatea molohului sovietic. Mă doare inima pentru basarabeni și pentru zbaterea lor. Lucrez înainte, dar am sentimentul că muncesc într-o moară părăsită. Fetele trag tare, D. în special. A mai fost și octombrie cu nenorocirea de la Siliște, s-a prăpădit tatăl lui D.. Anul acesta pare că nu se mai termină. Suntem obosiți și nervoși peste măsură. Nu mai am puterea să fac proiecte, să mă ascund într-un vis. Încep să am 45 de ani. Îngrozitor.

6 decembrie, 1990, Sf. Nicolae De ziua Patronului meu, Sfântul cel bun al copiilor și al naivilor de orice vârstă, a fost lapoviță și întuneric. M-au felicitat ai mei, apoi Radu și Gabi și unchiul Doinei, Ion Potopin. Prin poștă mi-a sosit o scrisoare pentru plata televizorului – 189 lei. Nu m-au uitat, săracii! Ai mei mi-au făcut daruri pline de dragoste și m-am simțit și mai stingher. Toate fetele sunt la muncă, eu stau în casă, m-am regalat cu o fasolică și un vin și ascult ploaia. O să dorm mult, pe urmă o să mă trezesc și o să mă culc iar. O să visez din nou mulți bani și asta înseamnă vorbe rele la adresa mea. Ducă-se! Toată lumea e isterizată. Oboseala anului ăștia a îmbătrânit lumea cu un deceniu. Am fumat un pachet de Camel (135 lei). Sunt un boier! Încolo e bine... Îmi aduc aminte de întâmplarea din urmă cu 20 de ani, când, în fața pieții Obor, am văzut într-o dimineață un țigan ușor afumat, îmbrăcat într-un maiou colorat și-n pantaloni scurți care striga melodios: „Și peste tot era numai mișto!” Iar lumea tăcea speriată, de parcă țiganul striga cine știe ce blasfemii politice. Așadar, peste tot e numai mișto... Iar eu, într-o margine sau într-o dungă dacă vreți, fumând ultima țigară Camel.

25 decembrie. A venit o zi și a început perioada „Românul”. Câțiva colegi și-au adus aminte de mine și de faptul că făcusem niște publicații, nu tocmai de neglijat, ba aș zice chiar în topul vremii trecute: „Viața Studențească”, „Amfi teatru”, „Scânteia tineretului”, „Luceafărul”. M-a chemat patronul și am bătut palma. Pe un salariu bun la început, devenit bunicel în scurt timp și modest la fi nal. Dar nu asta mă interesa atunci. Singura condiție pe care am pus-o atunci a fost aceea de a-mi aduce un secretar general de redacție. Mai exact, pe Mircea Croitoru, prietenul meu de la „Luceafărul”. Gazetar de elită. Cu el am făcut totul. Patru ani fără două luni. La început, o bătălie oarbă pentru a reinventa un ziar care devenise o foaie de provincie. L-am inventat, rubrică de rubrică, om de om. Redacție mică, dar cheia a fost strângerea unei echipe de refulați ca și mine, publiciști pur sânge. Grigore Georgiu, Mișu Ionescu, Puiu Rujan, Dorin Suci, George Ostroveanu, Mircea Radu Iacoban, Mihai Milca, Dumitru Chican, Cristi Timofte, Crăciun Ionescu, Sașa Georgescu, Florin Condurățeanu, Mihai Ungheanu, Nicolae Georgescu, Doru Bordea, Doru Bulza, Jean Ciubucă, Petrică Popa, Gigi Mitroi, când și când Nae Militaru. Și seniorul Paul Everac. Și caricaturistul Cristi Mihăilescu. Am făcut un săptămânal de top pe axa „Harta care ne doare”. A mers. A fost răzbunarea mea și a lui Mircea Croitoru. Ca să fi e masa bogată, am mai făcut un săptămânal de satiră politică „Ultima soluție”. Din sărăcie, fără culori, pe hârtie proastă, cu bani puțini. Dar cu idei multe și, dă-o-n mă-sa de modestie, deștepte. Celor care citesc le țin o colecție la dispoziție. Și le reamintesc doar o poantă: când era la ordinea zilei afacerea cu groapa de la Berevoiești, unde s-au descoperit documente ale Securității, am dat pe prima pagină un anunț cum că s-a sesizat de către cercetători serioși că groapa era radioactivă. I-am băgat într-o panică nebună pe băieții (și fetele) care avuseseră exclusivitate la groapă și la documentele care-i priveau. Scandal, lacrimi, telefoane. Dar „Ultima soluție” n-a ținut mult, pentru că patronatul nostru nu prea avea umor. Însăși viața noastră la „Românul” a ținut până când Il Padrone s-a lăsat dominat de nevestă și de credința lor (el și învățata lui soție) că știu totul despre presă și ceva pe deasupra. Păcat. Lângă ziarul acesta aș fi stat mereu, indiferent dacă aș fi fost ori nu în redacție. 1994 a fost un an dement. În mai – coșmarul cu tata. S-a dus în câteva săptămâni, chinuit și singur, într-un spital odios. Am vrut să-l ajut și i-am făcut atâta rău cât nu se poate închipui și ierta... De la 1 octombrie, am plecat de la „Românul” prin demisie. Drept mulțumire pentru tot ce-am făcut la ziar, patronul mi-a tăiat ultimul salariu pe motivul că „i-aș fi luat portofoliul” la plecare.

Sărmanul de el, Dumnezeu să-l ierte, că s-a prăpădit între timp, habar n-avea ce-i acela portofoliu, că la portofel nu i-am umblat în nici un fel, dimpotrivă, l-am menajat dintr-un bun simț tâmpit care m-a făcut întotdeauna să pierd în diverse afaceri. O lună (octombrie) eu și Mircea Croitoru am fost „membri” ai biroului de presă la Banca Dacia Felix, prin bunăvoința prietenului Ioan Sima. Am încercat să imaginăm ceva și acolo dar era imposibil. Era o structură care nu permitea intruși.

1 noiembrie 1994. am acceptat, sătul de tot ce mi se întâmplase în ultimul timp, dar și curios să explorez un domeniu nou, să construiesc ceva acolo unde lovisem ca gazetar, să devin funcționar de stat. Ofertă mare, Secretar de Stat la Departamentul Informațiilor Publice în Guvernul Văcăroiu. Dom' ministru, o lume cu totul nouă. Zile interminabile, program 8,00-22,00 în Palatul Victoria. Oboseală, rutină. Încăpățânarea de a crede că se poate construi ceva. Abia către primăvara lui '95 mi-am descoperit căile și soluțiile. A trebuit să trec, eu și toți ai mei, și peste un nenorocit de ianuarie când s-a prăpădit mama de la Siliște. A trăit ca o pasăre sfințită și luminată de bunătate și a murit la fel. După ce a scris o scrisoare Doinei și fetițelor. Un ger cumplit și o tristețe cumplită. Primăvara a trecut ca un iureș bezmetic. Am reușit să construiesc o echipă din oamenii pe care i-am găsit aici. Pornesc niște lucruri, dar birocrația e fi orosă, de parcă ar exista un complot pentru a nu se face nimic. Dar editez lucrări despre România (evident, intră în priză Mircea Croitoru), vreo 100 de titluri, ajut pe cei numiți „românii de pretutindeni”, din Basarabia, Bucovina, Ungaria, Iugoslavia, Bulgaria, Albania. Cu cărți, cu bani pentru biserici ce se renovează, pentru clopote, pentru veșmintele preoților, ajut publicațiile lor, pe oamenii de cultură. Fac ce trebuie să fac în acel post. Cu Mircea Croitoru, Mihai Milca, George Marinescu, Jachi Florea, Cristi Savu și cu alți câțiva. Mă ajută mult faptul că sunt în subordinea directă a primului ministru Nicolae Văcăroiu, un om de o profesionalitate și un bun simț care mi-au impus întotdeauna. Poate să zică oricine orice, eu pentru el fac oricând gestul lui Mucius Scaevola. Și m-au mai ajutat Mișu Unghianu, Cornel Popescu, Octav Cozmâncă, oameni cu care am rămas prieten. Munca mea de demnitar a durat până în toamna lui 1996. și s-a terminat, așa cum era, poate, fi resc, printr-un infarct. Despre care o să scriu mai departe. Si prin implicarea în „afacerea Albumul”, o diversiune politică (acesta a fost de fapt primul proces politic al regimului Constantinescu), despre care am scris o altă carte...

editie on-line www.cartesiarte.ro

Aceasta carte poate fi comandata la adresa :office@semneartemis.ro